

AKP'Yİ AYAKTA TUTAN 25 MİLYAR TL'NİN SIRRI

Medyanın tek sesli yapısı yüzünden halkın Anayasa değişikliğinden ne kadar haberdar olduğunu bir kenara bırakalım. Esasında 56 milyon seçmenin paketin ayrıntılarına vakıf olmasını kastetmedim. Hiç olmazsa seçmenin kahir ekseriyetinin neye ve niçin rey vereceğini bilme hakkı ihlal edilmemeliydi. Diğer taraftan "Hükümetin her sene 25 milyar Türk Lirası'nı bu-

lan yardımlarının seçmen tercihi- ni nasıl etkilediği?" suali önümüzde kocaman bir dağ gibi duruyor. Yardımlara karşı çıkmak değil muradım. Yardıma muhtaç herkese sahip çıkılmasını her vicdan sahibi destek verir. Amma velâkin yardım alanların bunların milletin vergilerinden kesildiğini bilmesi ve yardımların taksimatında hiçbir siyasî farklılığın gözetilmesi lazım.

Semih Ardıç'ın haber yorumu 2 ve 3'te

Vehbi Şahin yazdı
İran ruleti

Tarık Toros yazdı
Şu tuğlayı çekerseniz duvar yıkılır

Mehmet Dinç yazdı
Bir yılda 1,5 milyon çocuk sığındı, çoğu kayıp

Kemal Ay yazdı
Kağıttan kaplan

Efe Yiğit'in dosyası
Nerede N'Golo Kanté, orada başarı

04

06

08

15

18

SEMİH ARDIÇ

SemihArdic@Tr724.com

15 MİLYON KİŞİYE YARDIM DAĞITILYOR. SANDIKTA ŞARTLAR NE KADAR ADİL?

AKP'nin 25 milyar TL'lik sırrı

Türkiye 16 Nisan'da Alman Die Zeit Gazetesi'nin teşbihi ile 'uzun müddettir hasta vaziyetteki demokrasi için ya ötenazi yapacak ya da tedavi yolunda ilk adımı' atacak. Anketlere bakılırsa 56 milyon seçmenin yüzde 88'i sandığa gidecek. Yuvarlak hesapla 49 milyon kişi partili cumhurbaşkanlığı' teklifine 'evet' ya da 'hayır'dan yana tercihte bulunacak.

Türkiye'nin bundan sonra nasıl bir yolu takip edeceği sandıktan çıkacak neticeye bağlı olacak. Anayasa değişikliği teklifini zahiren Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) yaptı. Devlet Bahçeli destekli teklifin hakiki sahibi ise fiilen başkanlık imtiyazını kullanmaktan imtina etmeyen Reis-i Cumhur Recep Tayyip Erdoğan. Dolayısı ile Erdoğan, keyfî olarak kullandığı yetkilere anayasa kılıfı uydurma telaşında.

Kendisini 'layüsel' hale gelmesini sağlayacak değişikliklerin halktan vize almasından başka çıkar yolu yok. 'Evet' çıkması için ekonomiyi batırma pahasına iktidarın elinde tuttuğu imkânlar sonuna kadar kullanılıyor. Anayasa, Seçim

Kanunu ve Siyasî Partiler Kanunu hiçe sayılıyor. Vatandaşa rüşvet kabilinden kaynak aktarılmaya devam ediyor.

YARDIMLAR, ERDOĞAN'IN LÜTFU DEĞİL Kİ! Medyanın tek sesli yapısı yüzünden halkın Anayasa değişikliğinden ne kadar haberdar olduğunu bir kenara bırakalım. Esasında 56 milyon seçmenin paketin ayrıntılarına vakıf olmasını kastetmedim. Hiç olmazsa seçmenin kahir ekseriyetinin neye ve niçin rey vereceğini bilme hakkı ihlal edilmemeliydi.

Diğer taraftan "Hükümetin her sene 25 milyar Türk Lirası'nı bulan yardımlarının seçmen tercihini nasıl etkilediği?" suali önümüzde kocaman bir dağ gibi duruyor. Yardımlara karşı çıkmak değil muradım. Yardıma muhtaç herkese sahip çıkılmasını

her vicdan sahibi destek verir. Amma velakin yardım alanların bunların milletin vergilerinden kesildiğini bilmesi ve yardımların taksimatında hiçbir siyasî farklılığın gözetilmemesi lazım.

'Evet' çıkması için ekonomiyi batırma pahasına iktidarın elinde tuttuğu imkânlar sonuna kadar kullanılıyor.

15 MİLYON SEÇMEN YARDIM ALIYOR

Gelin görün ki AKP 25 milyar lirayı devletin değil kendisinin yaptığı algısını o kadar kuvvetli hale getirdi ki muhtaç kimseler, AKP ya da Erdoğan giderse yardımlarını kesileceği endişesi ile başka bir arayışı aklının ucundan geçirmiyor. Milli Eğitim Bakanlığı'ndan Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne, Türkiye Kömür İşletmeleri'nden belediyelere kadar çok sayıda müessese çeşitli yardımlar sağlıyor.

Bu dağınık ve mükerrerliğe açık yardım yapısı bütçeye yük olduğu gibi hakikaten ihtiyacı olanlara yardım etme imkânını ortadan kaldırıyor. Hem kömür yardımı hem de aile yardımı alan olduğu gibi ikisinden de mahrum muhtaç aileler de var.

AKP teşkilatlarının güdümünde yapılan yardımları tam olarak kaç aile ya da kişinin aldığını tespit etmek zor. 11,5 milyon kişi ve 5,1 milyon ailenin 25 milyar TL yardım bütçesini paylaştığı söylenebilir. En basit bir hesap bile ortalama 15 milyon kişinin doğrudan yardım aldığı neticesine götürecektir. 50 milyon seçmenin rey kullanacağı referandumda 15 milyon seçmenin evine her ay ortalama 700 lira yardım parası geliyor. Bu seçmenler de yardımı AKP ve Erdoğan'ın yaptığı kanaatinde.

Anketlerde 'kemik seçmen' diye gösterilen yüzde 25-30'luk dilim bir de bu yardımlar za viyesinden mütalaa edildiğinde 'hayır' için mücadele veren CHP, HDP, Saadet, BBP ve diğer küçük partilerle 'evet' için çalışan AKP/Saray arasında makas ikinciler lehine açılıyor.

CEHALET VE FAKİRLİĞİ İSTİSMAR ETMEK

Cumhuriyet, Birgün, Özgür Gündem ve Sözcü haricinde onlarca gazete her gün 'başkanlık gelecek, dertler bitecek' manşetleri ile çıkıyor. Logoları kapatsanız hepsi aynı gazete intibai bırakacak kadar birbirinin kopyası gazeteler. Televizyon kanallarında muhalefet temsilcilerine neredeyse hiç yer verilmiyor. Elektrik abonelelerinden kesilen paralarla yayın yapan ve tarafsız olması icap eden TRT de AKP kanalı çizgisinde.

Bilgi kanalları böylesine tıkalı iken 25 milyar TL yardımın sosyal devletin icaplarından olduğu anlatılabilir mi? Elbette anlatılamaz. Fakirliğe, muhtaçlığa kalkınma ve istihdam odaklı icraatla kalıcı şekilde son vermek yerine her sene yardım bütçesini büyütmele iktifa etmek 'cehalet ve fakirlik' oportünizmi değil de nedir!

Cehalet ve fakirliği sonuna kadar sömüren bir iktidarın dayattığı anayasa değişikliği Türkiye'yi daha müreffeh ve daha hür kılacak, öyle mi?

HER SEÇİMDE İŞE YARAYAN O YARDIMLARIN DAĞILIMI

	KİŞİ SAYISI*	ÖDENEN TUTAR (BİN TL)
Yaşlı ve Engelli Aylığı	1.294.938	4.129.564
Çocukları Muhtaç Aileler	101.561	476.561
Evde Bakım	467.778	4.378.200
SYDV yardımları	3.017.696	4.858.751
Sağlık Sigortası Primleri	8.983.853	6.405.637
Muhtaç Aylığı (Yetim/Engelli)	3.626	21.582
İmaret Hizmetleri	20.215	25.670
Burs** (İlk-orta öğretim)	17.658	12.353
Burs*** (İlk-orta öğretim)	244.141	442.668
Burs (Yükseköğretim)	375.284	1.266.752
Kömür yardımı	2.39.667	804.985
Belediyelerin sosyal yard.	-	1.250.000
TOPLAM		24.066.723

(*) Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu (SYDV) tarafından verilen tüm yardımlar ve kömür yardımları hane sayısını gösteriyor. Diğer yardımlar ise kişi sayısına göreler.

(**) Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün verdiği burslar.

(***) Millî Eğitim Bakanlığı'nın verdiği burslar.

VEHBİ ŞAHİN | VehbiSahin@Tr724.com

Erdoğan ve AKP iktidarı, ABD ve AB ũlkeleri nezdinde gũven kaybı yaşama pahasına Tahran'la işbirliği yaptığı halde İran, hem Şii hilalini tamamlama hem de Tũrkiye'nin bũlgesel çıkarlarını sabote etme konusunda hiç geri adım atmadı.

İRAN RULETİ

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in, Moskova'yı uluslararası diplomasi için cazibe merkezi haline getirdiği muhakkak.

Suriye'de Mart 2011'de başlayan iç savaşa Eylũl 2015'te askeri harekātla dahil olan Rusya, bu tarihten itibaren derdi olanın deva bulmak için başvurduğu bir hekim pozisyonunda...

Putin de pek Őikayetçi değil bundan...

Rusya'yı uluslararası arenada ve ũzellikle Akdeniz'de yeniden başat aktŕ haline getirmenin peşinde.

Bu nedenle bũlgenin ŕnemli ũlkeleri İsrail, Mısır, Tũrkiye, Suriye, Irak ve İran'la ilişkileri sıcak tutuyor.

ÖNCE NETANYAHU SONRA ERDOĞAN

Bu hafta iki ŕnemli misafiri var Putin'in.

9 Mart'ta İsrail Başbakanı Netanyahu'yu, 10 Mart'ta da Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı ağırlayacak Kremlin'de...

Konuşulacak ŕncelikli konu belli: Suriye...

Son 1,5 yılda iç savaşın gidişatını değiştiren Putin, Suriye'nin geleceğinden sorumlu tek patron gibi davranıyor artık.

Nitekim Erdoğan ve Netanyahu ziyaretleri de bu hakikati gŕsteren bir delil aslında.

Erdoğan'ın gündeminde Suriye ve S-300'ler dışında başka konu var mı bilmiyoruz.

İsrail Başbakanı'nın asıl derdi ise İran...

Daha doğrusu Suriye'deki savaşa mũdahil olan ve burada kalıcı olmaya alışan İran'ın askeri varlığı...

Netanyahu, Moskova'ya gitmeden ŕnce bu konuyu Putin'le yapacağı gŕrũřmede dile getireceğini açıkladı zaten.

İRAN'I SURİYE'DE VURURUZ

Savunduğu gŕrũřler ŕzetle şunlar:

-İran, Suriye'deki askeri varlığını kalıcı hale getirmek istiyor.

-Amacı, Suriye topraklarında hem kara hem de-

niz ũssũ kurmak...

-Biz bunu istemiyoruz.

-Eğer İran Suriye'deki askeri varlığını kalıcı hale getirirse biz buna seyirci kalmayız ve bu ũsleri vururuz.

Suriye'ye ait Golan Tepeleri'ni 1967'deki Altı Gũn Savaşı'ndan bu yana işgal altında tutan İsrail için Suriye'nin geleceği hayati ŕneme sahip.

Suriye'de, İsrail'i tehdit edecek yŕnetim de istemiyorlar bu topraklara konuşlanmış askeri varlık da...

Neden?

Golan Tepeleri'ndeki stratejik ũstũnlũklerini kaybetmek niyetinde değiller ũnkũ...

Nitekim Netanyahu bu konuya da temas ediyor.

"Golan Tepeleri'nde bizi yeni bir cephe amaya zorluyorlar" diyor.

TRUMP İRAN'LA KAPIŐIR MI?

"İkinci vatanım" dediği İran, Erdoğan'ın Moskova ajandasında var mıdır?

Bunu ancak, Netanyahu gibi Erdoğan da gitmeden ŕnce açıklarsa ŕğrenebiliriz.

Fakat ilginçtir bu iki ziyaret ŕncesi İran uluslararası gündeme daha sık gelmeye başladı.

20 Ocak'ta Beyaz Saray'da işbaşı yapan ABD Başkanı Donald Trump'ın, İran'ı hedefe koyan açıklamalarından sonra Washington ile Tahran arasındaki gerginlik artmaya başladı.

Basra Kŕrfezi'nde İran'a ait devriye botlarının sık sık Amerikan savaş gemilerine tehlikeli biçimde yaklaşması bunlardan biri mesela.

Diğeri de geçen hafta İran'ın durup dururken Rusya'dan aldığı S-300 fũzelerini başarıyla test ettiğini duyurması...

Peki, Tahran neden Trump'ın hedefinde?

2015'te İran'ın nũkleer programını frenlemek için imzalanan anlaşmadan sonra İran'ın, nũfuzunu ve gũcũnũ bũlge geneline daha bũyũk cesaretle yansıttığına inanıyor yeni Amerikan yŕnetimi...

'OBAMA OLTADAKİ BALIĞI KAÇIRDI'

Onlara göre eski Başkan Barack Obama, İran'ı oltadan kaçırdı.

Kanıt olarak da şu gelişmeleri sıralıyorlar:

1) İran, Rusya ile birlikte Suriye'de Esed'e büyük destek verip rejimin ayakta kalmasını sağladı.

2) Suriye'de savaşan Lübnan Şii milis grubu Hizbullah'a ağır silahlar sağlamak için Rusya ile birlikte hareket etti.

3) Irak, Afganistan ve Pakistan gibi ülkelerden gelen Şii milisleri, Esed'in yanında savaşmaları için Suriye'ye yönlendirdi.

4) Irak, Suriye ve Yemen'de nüfuz alanını genişletti.

Özetle Trump yönetimindeki ABD'nin niyeti İran'ı dizginlemek...

Bunu eskiden olduğu gibi ekonomik yaptırımlarla mı yoksa savaşla mı yapacak bu henüz belli değil.

Netanyahu'nun Moskova ziyareti öncesi Trump'la "İran tehdidi" üzerine bir telefon görüşmesi yapması, iki liderin İran konusunda aynı endişeyi taşıdığını gösteriyor.

Peki ABD, İsrail istiyor diye İran'ı vurur mu?

Şİİ NÜFUZ ALANI

Irak ve Suriye'deki IŞİD tehdidi bitmeden ve bu iki ülke istikrara kavuşmadan ABD'nin doğrudan İran'a askeri müdahalede bulunacağını söylemek pek gerçekçi olmaz.

Ancak Tahran yönetiminin ambargonun kalkmasından sonra izlediği açılım politikasının İsrail ve ABD'yi rahatsız ettiği de muhakkak.

Körfez ülkeleri ile Yemen'de nüfuz alanını genişleten İran'ın, Suriye'deki iç savaşı kendi lehine fırsata çevirdiği de yavaş yavaş ortaya çıkıyor.

Bağdat, Şam ve Beyrut üzerinde etkisini artıran Tahran, Hazar'dan Akdeniz'e, Basra Körfezi'nden Kızıldeniz'e uzanan çok geniş bir coğrafyada Şii nüfusu harekete geçirebilecek bir potansiyele sahip.

Ayrıca Sünni nüfusun yoğun olduğu ülkelerde de kendisine "sempati" ile bakan Müslümanlar ve siyasi kadrolar var.

SUUDİ ARABİSTAN VE TÜRKİYE

Bölgede İran'ı dengeleyebilecek iki ülke var: Türkiye ve Suudi Arabistan...

Riyad yönetimi, Suriye, Irak ve Yemen'deki iç karışmalara bazen doğrudan bazen dolaylı müdahalede bulundu ama istediği başarıyı elde edemedi.

İran her üç ülkede de Suudi Arabistan'ın tekerine çomak soktu.

Aynı şekilde Türkiye'nin Irak ve Suriye'de izlediği politikaları boşa çıkardı.

Erdoğan ve AKP iktidarı, ABD ve AB ülkeleri nezdinde güven kaybı yaşama pahasına Tahran'la işbirliği yaptığı halde İran, hem Şii hilalini tamamlama hem de Türkiye'nin bölgesel çıkarlarını sabote etme konusunda hiç geri adım atmadı.

Trump'la birlikte ABD ve İsrail'in Ortadoğu'da İran üzerine yeni bir Rus ruleti oynamaya hazırlandığı belli oluyor.

Şüphesiz bu yeni oyunda Riyad ve Ankara kilit öneme sahip olacak.

ERDOĞAN VE AKP'İN ÖNCELİĞİ

Türkiye'yi 15 yıldır tek başına yöneten Erdoğan ve AKP hükümeti, yanı başında Irak ve Suriye'den sonra yeni bir kriz çıkma ihtimali karşısında ne yapıyor peki?

1) Anayasa değişikliği yaparak ne pahasına olursa olsun Erdoğan'ı "Başkan" yapmak istiyor.

2) 16 Nisan'da yapılacak referandumdan "Evet" çıkması için Almanya ve diğer Avrupa ülkelerine savaş açıyor.

3) Barzani ile yakınlaşarak kaybettiği Kürt oylarını tekrar ütmeye çalışıyor.

4) Suriye bataklığında ABD ve Rusya ile savaş hamaseti yapıyor.

5) Rusya ile stratejik ortaklık kurmak için NATO'dan çıkma planları hazırlıyor.

6) Cemaat'e yönelik acımasız cadı avını kesintisiz sürdürüyor.

Dış politikası iflas eden bir hükümetten ne bekliyorsun ki denilebilir.

Elbette çok şey beklemiyoruz, fakat Türkiye'nin çıkarlarını korumasının birinci vazifesi olduğunu da hatırlatmak istiyoruz.

Sonuç olarak Irak ve Suriye'den sonra komşu ülke İran da bir istikrarsızlık merkezi haline gelebilir.

Dünya, Üçüncü Dünya Savaşı ihtimali dahil tüm senaryoları konuşurken Türkiye'nin geleceği Erdoğan ve AKP hükümetinin muhteris politikalarına kurban ediliyor maalesef.

Umarım İran ruleti Türkiye'ye pahalıya patlamaz!

TARIK TOROS

TarikToros@Tr724.com | @TarikToros

ŞU TUĞLAYI ÇEKERSENİZ DUVAR YIKILIR

Evetçiler, Cumhurbaşkanı sevdasından evet diyor. Hayırcılar da Saray nefretinden! Anayasa değişikliğini okuyup üzerine 2 dakika konuşacak kaç kişi vardır bilmiyorum, gazeteciler dahil.

“Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi” öyle maddelerle güçlendirilmiş ki, muhalefet Meclis’te çoğunluğu elde etse dahi ülkeyi yönetmiyor, bilakis satır aralarına yerleştirilmiş manevralarla Meclis adeta tatile çıkarılıyor.

Okumadan yazıyoruz, bilmeden fikir sahibi oluyoruz, düşünmeden konuşuyoruz. Seyretmişsinizdir, vatandaşa mikrofon uzatılıyor, Anayasa referandumuna neden “Evet” dediğini bilmiyor. “Güçlü Türkiye için evet” diyor, hepsi o. Hayırcıları atlamayalım, onların da 18 maddelik Anayasa değişikliğini okuduğunu sanmıyorum. Hayır deme nedenleri tıpkı evetçiler gibi dört kelime: “Tek adam rejimine hayır!”

SİZİ MİLLET SEÇMEDİ Mİ?

Evetçiler, Cumhurbaşkanı sevdasından evet diyor. Hayırcılar da Saray nefretinden! Anayasa değişikliğini okuyup üzerine 2 dakika konuşacak kaç kişi vardır bilmiyorum, gazeteciler dahil. Dönelim sloganlara; Başbakan dedi ki, “Söz veriyorum, evet çıkarsa terör bitecek”. Cumhurbaşkanı dedi ki, “Millet yönetime el koyacak!” Cumhurbaşkanının bir lafı daha var: “Yeni sistem terör örgütlerinin kabusu olacak.”

GEYİK MUHABBETİ

Bakın referandum tantanasına, karşılıklı laf geçirmeden öte giden bir şey yok. Ana Muhalefet Lideri, “Başbakanla cumhurbaşkanı ayrı partilerden olursa ne olacak?” diye sordu ya, günlerce bunun geyiği yapıldı. Yeni anayasa ile başbakan tarihe karışacak, bunu da en iyi CHP genel başkanının bilmesi gerek, doğru. Lakin, Kemal Kılıçdaroğlu’nun kastettiği şeydu: “Seçimi kazanan partinin başkanı ile cumhurbaşkanı ayrı partilerden olursa ne olacak?”

İSTİKRARA 'İKİ BUÇUK YIL' ARA

Aslında, bunun cevabı da 18 maddelik değişiklikte var. "Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi" öyle maddelerle güçlendirilmiş ki, muhalefet Meclis'te çoğunluğu elde etse dahi ülkeyi yönetemiyor, bilakis satır aralarına yerleştirilmiş manevralarla Meclis adeta tatile çıkarılıyor.

Dedim ya, tartışmalar bile düzleminden koparılmış halde, ne yapacaksınız. Oysa, şu tuğlayı çekerseniz duvar yıkılır: **Yeni Anayasa, "Birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda" yürürlüğe girecek (Madde 18/a).** Yani 2019'da.

Niye mi?

Her iki seçim de o tarihte olacak da ondan. Diyeceksiniz ki, "ne olacak seçim erkene alınır." Meclis'in yenilenmesi kolay, bir erken seçim kararı ile olur, peki ya Cumhurbaşkanlığı seçimi?

Ancak makam boşalırsa, yani mevcut cumhurbaşkanı istifa ederse yenilenir. **İstifa edip yetkilerini kaybetmek istemeyeceği için mecburen süresinin dolmasını bekleyecek ve görevi başında iken Ağustos 2019'da seçime gidilecek.**

'DEVLETİN BEKASI'NA ERTELEME

Anayasa'ya göre "seçilmiş cumhurbaşkanı" iken, Başbakanlığı kaptırmamak için tüm teamülleri yerle bir eden, Cumhurbaşkanı yemininden bir gün önce AKP kongresini toplayıp oy kullanan biri için, yukarıdaki hesap çok önemlidir.

O korku, bir koltuktan kalkıp diğerine otururken geçen saniyeleri bile hesap ettirir adama. Şimdi neden bu tuğlayı çekince duvar yıkılıyor ona bakalım: 16 Nisan'da

"evet" çıksa bile bunun hayata geçmesi için iki buçuk sene var.

Güçlü Türkiye için, milletin yönetime el koyması için, terörün bitmesi için bu kadar beklenecek mi? Hayır. Tüm bunların 17 Nisan sabahı olacağı vadediliyor.

Allah aşkına şu günkü "Olağanüstü Hal" rejiminde her şeyi yapıyorsunuz zaten. Sistem de değişmeyecek, iki buçuk sene boyunca. Elinizi tutan ne?

Kaos çığırkanlığının bunun için olmadığı açık. Bugün AKP ve MHP kampanyasını şu temele oturtmuş durumda, "Devletin bekası için." **Devletin bekası söz konusu ise neden 2019?**

BU DENSİZLİKLERİ MUMLA ARARIZ

Bu soruya cevap verilemeği, verilemeyeceği için duvardaki en mühim tuğla, budur. Birileri kımıldatsa dahi, netice alır. Değilse, referandumdan ne sonuç çıkarsa çıksın, iki buçuk seneyi hayal dahi edemiyorum.

İçişleri Bakanı'nın, babası yaşındaki gazeteciye "Git Avrupa'da nonoşlarla mı birlikte olacaksın ne yapacaksın onlarla beraber ol" dediği...

Devletin haber ajansının, MHP genel başkan adayına, "Şimdi sinirlisiniz. Haberin linki burada, sakinleşince okursunuz. Anlamazsanız döner tekrar okursunuz" diye Twitter'dan ayar verdiği...

Başbakan'ın, "Abidik gubidik işler oluyor, hiç aklınıza gelmeyenler başbakan oluyor" dediği...

MHP liderinin, rakibi saldırıya uğrayınca "Ülkücü hiçbir şeyi yarım bırakmaz" dediği, diyebildiği bir ülkeyi bile çok ararız.

Mini not:

Merak edip bakan olursa diye, referandumda sorulacak Anayasa değişikliği şu linkte; <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k6771.html>

MEHMET DİNÇ

MehmetDinc@Tr724.com

Bir yılda 1,5 milyon çocuk sığındı, çoğu kayıp

Avrupa Konseyi bünyesinden oluşturulan Lanzarote komitesi, mülteci krizinden etkilenen çocuklar için yürüttüğü, cinsel istismara karşı mücadele ve koruma yollarına yönelik çalışmayı tamamladı. Raporda çarpıcı bilgiler yer alırken, göçmen çocuklar için en büyük tehlikenin cinsel istismar olduğu vurgulandı. Çalışmaya göre, Avrupa'da bulunan yaklaşık 337 bin mülteci çocuğun 88 binden fazlası refakatsiz şekilde buraya geldi ve bu çocukların yüzde 60'ı kayıp.

Bu veriler ışığında, Avrupa'ya gelmeye devam eden sığınmacı çocukların yaşayabilecekleri tehlikeler göz önünde bulundurularak bir 'acil eylem planı' hazırlandı. Taraf devletlerin çocukları korumadaki karneleri ortaya çıkarıldı. Böylece çocuklara tam koruma sağlamak, insan onurunu ve güvenliğini garanti altına almak, fiziksel ve psikolojik destekte bulunmak hedefleniyor.

**BİR YILDA YAKLAŞIK
1,5 MİLYON ÇOCUK SİĞİNDİ**

1 Temmuz 2015 ve 30 Haziran 2016 tarihleri

**Lanzarote
Komitesi'nin raporuna
göre Avrupa'da
bulunan yaklaşık 337
bin mülteci çocuğun
88 binden fazlası
refakatsiz şekilde
buraya geldi ve bu
çocukların yüzde 60'ı
kayıp.**

arasındaki bir yıllık dönemi kapsayan verilere göre, Konsey'e üye devletlere 1,442,245 sığınmacı çocuk geldi. Avrupa Çocuklar için Ombudsmanlık Ağı'nın (ENOC) verilerine göre Avrupa'ya sığınan 88,300 kadar refakatsiz çocuğun büyük kısmı 16-17 yaşlarında.

Andorra ve Bosna-Hersek'te sığınmacı çocuk bulunmazken, Moldova, Karadağ Litvanya gibi ülkelerde de sayıları 100'u geçmiyor. Avrupa'da 134,615 çocuk sığınmacıyla Almanya başı çekiyor. Ardından İsveç (65,350) ve Avusturya 41,910) geliyor. Fransa'ya 2015 yılında 15,454 çocuk başvuruda bulunuyor. Bununla birlikte ülkeye ulaşan fakat sığınma talep etmeyen, yani bir anlamda kaçak yaşayan çocuklar hakkında net bilgi bulunmuyor. Refakatsiz çocukların büyük çoğunluğunun iltica talebinde bulunmadığı tahmin ediliyor.

ŞİDDET, KÖLELİK VE TECAVÜZ...

Türkiye, 4 Ağustos 2016 tarihinde sınırları içerisinde 1,213,289 Suriyeli çocuğun olduğu bil-

Çocukların kaybolmaları, sadece 'kötü niyetli kişilerin marifeti' değil. Bazıları buldukları mülteci kamplarından, aileleri ile buluşma olasılığı olsa bile, olumsuz koşullar sebebiyle kaçıyor.

gisini paylaşırken, İtalya'ya 2015 yılında deniz yoluyla ulaşan 152,842 göçmenin 16,262'sini çocuklar oluşturuyor. İtalya'daki bu çocuk göçmenlerin üstelik 12,272'si herhangi bir yetişkin yakını olmadan gelmiş. Avrupa'ya geçiş kapılarının en önemlisi Yunanistan'da ise 2016 yılında ülkeye deniz yoluyla ulaşan yaklaşık 890 bin göçmenin yüzde 34'ü çocuk.

Libya'dan İtalya'ya geçen göçmen çocuklarla ilgili olarak rapora yansıyan bilgiler dehşete düşürücü. Buna göre, bu çocukların bir kısmı İtalya'ya geçiş karşılığında hizmetçilik ya da zorla cinsel ilişki gibi 'ücretler' ödemek zorunda. İtalya'daki doktorlar, birçok çocuğun cinsel yolla bulaşan hastalıklar taşıdığını tespit etmiş. Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu'nun (UNICEF) raporunda ise sahra Afrika'sından İtalya'ya uzanan korkunç yolculuk sırasında göçmen çocuklar, şiddet, kölelik ve tecavüz gibi korkunç durumlara maruz kalıyor.

Tespit edilebilen örneklerin yanı sıra, İtalya'dan geri gönderilebilecekleri korkusuyla pek çok çocuğun yaşadıklarını yetkilerden sakladığı tahmin ediliyor. Ayrıca dil yetersizliği ve tercüman bulamamak da önemli bir etken. Birçok ülkede cinselliğin tabu olması sebebiyle, cinsel istismarın tespiti de zorlaşıyor. Bir diğer faktör de, çocukların tehlikenin farkında olmamaları ya da kendilerini kurban olarak görmemeleri.

MACARİSTAN'DA GÖÇMEN ÇOCUKLARIN YÜZDE 90'I KAYIP

Lanzarote komisyonunun en büyük endişelerinden birisi, Avrupa'ya ulaştıktan sonra gözden kaybolan çocuklar. Cinsel istismara maruz kalma ihtimali çok yüksek olan bu çocukların tespiti oldukça zor. İsveç'te çocukların yüzde 25'i, Slovenya'da yüzde 80'i, Macaristan'da yüzde 90'ı kayıp. İtalya'nın paylaştığı verilere göre ise kayıp çocuk sayısı 13,705 olarak tespit edilmiş. Federal Alman polisinin verilerine göreyse Almanya'da 8,991 çocuk kayıp ve bu çocukların 867'si 13 yaşın altında. Kayıt altında olmayan refakatsiz çocuklar da hesaba katılırsa rakamlar katlanabilir.

Çocukların kaybolmaları, sadece 'kötü niyetli kişilerin marifeti' değil. Bazıları buldukları mülteci kamplarından, aileleri ile buluşma olasılığı olsa bile, olumsuz koşullar sebebiyle kaçıyor. Lanzarote Komitesi, bu olumsuz tablo ile mücadele edebilmek için bazı önerilerde bulunuyor. Bunlar arasında, kolluk kuvvetleri ve sığınma merkezlerinin birlikte çalışarak çocuklara güvenli mekânlar sağlaması, ihtiyaçlarını karşılayabilecek ortamların oluşturulması, suç örgütleri ile mücadelenin arttırılması, kaliteli resepsiyon, güven, nitelikli eğitim ve hızlı aile birleşimi gibi önlemler yer alıyor. Raporda Hırvatistan, Letonya ve Finlandiya'nın bu konuda yaptığı çalışmalardan övgüyle bahsediliyor.

İsveç'te çocukların yüzde 25'i, Slovenya'da yüzde 80'i, Macaristan'da yüzde 90'ı kayıp. İtalya'nın paylaştığı verilere göre ise kayıp çocuk sayısı 13,705 olarak tespit edilmiş.

ÜLKELER SAĞLIKLI BİLGİLER VERMİYOR

Mağdurların belirlenmesi ve etkili mücadele edilmesindeki zorluklardan birisi, ülkelerin yanlış istatistikler paylaşması. Örneğin Türkiye'de 1 milyonun üzerinde çocuk sığınmacı olduğu halde, bir yıllık sürede sadece 49 çocuğun cinsel istismara uğradığı rapor edilmiş. Belçika'da 4 çocuk mağdur durumundayken, Yunanistan'da ise hiç kayıt görülüyor. Türkiye'de Suriyeli mültecilerin kaldığı kamplarda çocuklara yönelik pek çok istismar vakası medyaya yansımış, savcılığın konusu olmuştu oysa.

Bazı ülkelerin verdiği rakamların gerçek olmadığına inanmak için güçlü sebepler var. Mesela yapılan çalışmalar, her 5 çocuktan birinin cinsel istismara uğradığı yönünde bir sonuç çıkarıyor. Bununla birlikte veri toplama problemi olduğu da düşünülebilir. Lanzarote Komitesi de bunun üzerinde duruyor. Personel yetersizliği ve sınırlı insan kaynağı gibi sebeplerle veri sağlanamıyor.

Ayrıca Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Göç ve Mültecilerden Sorumlu Özel Temsilcisi raporunda, mültecilerin para kazanmak için çocukları uyuşturucu kaçakçılığı ve seks işçiliği gibi faaliyetlerde kullandığını da belirtiyor.

JAGLAND ÜLKELERE ÇAĞRIDA BULUNDU

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Thorbjørn Jagland konuyla ilgili yaptığı açıklamada, "Mülteci krizinin üye ülkelerin makamlarına yüklediği zorluğun farkındayız. Ancak, hükümetleri STK'larla çalışmaya ve etkili veri toplama ve çocuk dostu danışmanlık hizmetlerini kurmaya teşvik ediyoruz. Bu da suçların ve mağdurların tespit edilmesinin daha iyi rapor edilmesine yol açacaktır" dedi.

Bunun yanı sıra, İzlanda devleti Ocak 2017'de yürürlüğe giren yeni yasa ile çocuklara koruma ve hizmetle ilgili sorumluluğu üstlendi. Türkiye, Arnavutluk, Bulgaristan ve İtalya, UNICEF ve BMMYK ile işbirliği içerisinde çocuklara barınma kabul, entegrasyon faaliyetleri yürütmekte.

DİL EĞİTİMİ ÖNCELİKLİ OLMALI

Öte yandan, daha sağlıklı raporlama ve sorunların tespit edilmesi için dil engelinin aşılması öncelikli bir adım. Bunun için ilk karşılamada ve sığınma merkezlerinde acil ihtiyaçlar için tercüman desteği verilmesi gerekiyor. Göçmen çocuklarla iletişime geçmek ve topluma adaptasyonlarını sağlamak için de dil eğitimi öncelikli

UNICEF'in hazırladığı raporda başvuruların uzun sürmesi ve çocukların geçici barınaklara yerleştirilmesinden dolayı cinsel istismar riskinin arttığı bildiriliyor.

bir konu. Ayrıca çocukların iltica ettiği ülkenin kültür ve sosyal normları hakkında bilgilendirilmeleri için dersler, oyun merkezleri, sanatsal etkinlik ortamları oluşturulmalı.

Komitenin raporunda yer alan acil eylem planlarından bir diğeri de çocuklara cinsel eğitim verilmesi. Raporda, saldırı veya taciz durumunda güvenlik güçlerinden destek alabileceklerine dair belgelendirmelerin yer alması, cinsel istismara karşı, çoklu dil seçeneği olan broşürler hazırlanması, gibi tedbirlerden bahsedilmiş. Örneğin Danimarka'da 12-17 yaşları arasındaki sığınmacı çocuklara cinsel istismardan korunmak için kurslar veriliyor. Macaristan'da da buna benzer bir proje yürütülüyor. Türkiye'de de şiddet, cinsel istismar veya ayrımcılıkla ilgili Türkçe ve Arapça eğitimler veriliyor.

Bununla birlikte, mülteci çocuklarla ilgilenenlerin de etkili şekilde yardımcı olabilmelerini sağlamak için eğitim görmelerinin gerekliliğinden bahsediliyor. Bakıcı veya koruyucu ailelerin, iletişimde oldukları veya temas kurdukları profesyonel kişiler dâhil herkes titizlikle incelenmeli ve eğitimden geçirilmeli, deniyor. Örneğin Viyana Belediyesi travmalarla uğraşmak, kültürlerarası sorunlar, sömürü veya cinsel istismarın farkına varılması gibi konularda eğitim alıyor. Belçika, Polonya, Litvanya gibi ülkelerde de bu şekilde eğitimler söz konusu.

GÜVENLİ VE TEMİZ TESİSLER SAĞLANMALI

UNICEF'in hazırladığı raporda iltica başvurularının uzun sürmesi, çocukların spor salonu, askeri kışla veya geçici barınaklara yerleştirilmesinden dolayı cinsel istismar riskinin arttığı bildiriliyor. Komite, riskin en aza indirilebilmesi için çocuklar ve yetişkinlerin ayrılması, kadınlar ve çocukların, kendisiyle ilişkisiz olan erkeklerden ayrı kalması gerektiğini ifade ediyor. Ayrıca her oda kilitlenebilir olmalı, acil durum numaraları insanların anladığı dile göre anlatılmalı, 24 saat arayabilecekleri bir numara bulunmalı ve eğer bir tesiste 50'den fazla kişi yaşıyorsa mutlaka tesisin başında görevli bulunmalı gibi önlemler tavsiye ediliyor.

Buna göre, Almanya'nın Aşağı Saksonya eyaletinde tüm duş ve tuvaletler ayrılmış durumda, duş ortamları güvenlik servisi tarafından izlenmekte. Kadın ve çocuklarla temas halinde bulunan kişiler denetlenmekte ve polis sürekli tesislerle işbirliği hâlinde çalışmakta.

Raporda Türkiye'de uygulanan çağrı merkezinden övgüyle bahsedilmiş. Yabancılar İçin Acil Çağrı Merkezi (YİMER) 24 saat problemlerin iletilmesi için çalışıyor. Türkçe, İngilizce Fransızca, Arapça, Farsça ve Almanca dil seçenekleri bulunuyor. Bunun dışında Türkiye'de, cinsel istismara uğramış çocuklar için travmayı en aza indirmek için Sağlık Bakanlığı çerçevesinde çocuk takip merkezleri kurulmuş.

UMUT ATAY

SOYKIRIMI 'FİLM İZLER GİBİ' İZLEMEMEK İÇİN

Umberto Eco'ya atfedilen bir söz, "faşizmin bugün Nazi üniforması giyerek geleceğini sananlar yanılıyorlar" şeklinde. 'Yeni Hitler'ler Nazi üniforması içinde değil, kılık değiştirerek gelecekler; ama gelecekler. Nitekim, Almanya'nın hemen yanı başında bir ülke olan Türkiye'den yükselen 'son sürüm' Hitler zihniyetinin ilkel dürtülerle modern kurumları kullanarak hazırladığı soykırım planı ve uygulaması, tarihin karanlık sayfalarından çıkan vahşi yüzüyle bir kez daha kendini gösterdi.

Türkiye'de Gülen Hareketi mensuplarına yönelik 'soykırım iklimi' oluşturulmuş ve soykırım kapsamındaki bazı fiiller işlenmektedir. Kadınlar, bu soykırım ikliminde en çok zarar görenler arasında yer alıyor. Soykırım'ın Almanya'da, Ruanda'da ya da Bosna'da olduğu gibi daha ileri aşamalara ulaşmaması için acil önlemler alınması şart.

Bu konuda, BM ve AB derhal birer komisyon kurarak durumu yerinde incelemeli; kadın dernekleri, insan hakkı dernekleri ve diğer sivil toplum kuruluşları daha fazla vakit kaybetmeden konuyla ilgili saha çalışması yapmalı ve yayınlamalı; modern, demokratik ülkelerin kamuoyları harekete geçirilmeli ve Türkiye'deki soykırımın daha ileriki aşama-

Türkiye'de Gülen Hareketi mensuplarına yönelik 'soykırım iklimi' oluşturulmuş ve soykırım kapsamındaki bazı fiiller işlenmektedir. Kadınlar, bu soykırım ikliminde en çok zarar görenler arasında yer alıyor.

lara geçmemesi için çok ciddi çaba gösterilmeli. Eğer bir an önce gerekli önlemler etkin bir şekilde alınmazsa, tarih tekerrür edecek; insanlık, bir kez daha büyük bir grubun imha edilmesini "film izler gibi" izleme utancı ile başa kalacaktır.

4 YILDIR SÖYLENE SÖYLENE

Son 4 yıldır, işlediği suçların ortaya çıkarılmasından sorumlu tuttuğu Gülen Hareketi'ni "sinsi virüs, ur, haşhaşi, vatan hainleri, efsunlanmış, terör örgütü, sapık, kan emici vs." sıfatlarıyla ötekileştirip, toplumdan ayırmaya, şeytanlaştırmaya çalışan gözü intikam ateşiyle dönmüş bir diktatörlük tutkununun "Bunlara su bile yok" diyerek başlattığı soykırım iklimi, en temel insani hislerden dahi yoksun taraftarlarınca dozajı artırılarak devam ettiriliyor.

Gülen Hareketi mensuplarıyla ilgili olarak "Yiycek bir şey bulamıyorlarsa ağaç kabuğu yesinler" diyen parti yöneticisinin parti

tabanı tarafından sessizlikle karşılanan sözleri, partinin bakış açısını gösteriyor. Bu atmosferde yüz binlerce insanın hiçbir delile dayanmadan tamamen keyfi olarak işten atılması, iktidara bağlanarak tek ses haline getirilen medyanın yoğun soykırım propagandasını “yiyen” toplum tarafından sessiz kalınmak suretiyle onaylanıyor. Kendilerini mutlak otorite sahibi gören AKP'nin bazı seçmenleri, arenada gladyatörlerin kanlı savaşını izleyen ölüm, acı ve kan görmekten çılgınca zevk alan seyirciler gibi “vur, vur” naralarıyla soykırım sürecine eşlik ediyorlar.

EN MAĞDUR DURUMDA OLANLAR KADINLAR

Ruanda'daki soykırım sonrasında cinayet ve tecavüz suçlarından cezaevine konulan bir Hutu ifadesinde “Öyle bir hava vardı ki üzerimizde, biz artık bataklıkta saklanırken yakaladığımız bir Tutsi'yi insan olarak görmüyorduk” diyor. Holokost sanıklarının ifadeleriyle ne kadar da benziyor değil mi? Türkiye'de Gülen Hareketini yok etmeye yönelik strateji üretenlerin oluşturmaya çalıştıkları hava da budur.

Her felakette olduğu gibi, Türkiye'deki soykırım ikliminin en mağdurları da yine kadınlar oluyor. Bosna'daki Sırp canilerin ağzıyla “**Bunların karıları bize helal**” diyen Nazi ruhlu partinin azgın taraftarlarına, maalesef beklenildiği gibi, toplum ve özellikle partili kadınlar tepkisiz kaldılar. Eşleri bu soykırım ikliminde suçsuz olduğu halde tutuklanan kadınlar, (eşlerinin bir suçu olsa bile) suçun şahsiliği prensibi umursanmadan işlerinden atıldılar. Hâkimlik, doktorluk, hemşirelik, öğretmenlik, yöneticilik gibi kolay elde edilemeyen nitelikli işler yapmalarına bakılmadı. Sigorta kayıtlarına düşülen hukuksuz şerhlerle yeni bir işe girmeleri engellendi. Çocuklarının geçimini sağlamak için talip oldukları zor işlere dahi aşağılanarak kabul edildiler.

“Siz iş vermezseniz çocuklarımızı nasıl geçindireceğiz” sorusuna, içine soykırım ateşi düşmüş cani işverenlerden “gidin fuhuş ya-

Bosna'daki Sırp canilerin ağzıyla “Bunların karıları bize helal” diyen Nazi ruhlu partinin azgın taraftarlarına, maalesef beklenildiği gibi, toplum ve özellikle partili kadınlar tepkisiz kaldılar.

pın” bazen de “ölün” cevabını aldılar. Bunların biraz insafli olanları ise “size iş verirsek ya işyerimize el koyarlar ya da bizi tutuklarlar” dediler. Topyekûn “Sosyal açlık”a mahkûm edildiler.

HER İKLİMDE, FARKLI ETKİLERİ OLUYOR

Soykırım fiili tarihin her döneminde amacı aynı olmakla birlikte farklı şekillerde kendini göstermiştir. Nazilerin uyguladığı yöntemle Ruanda'da Hutuların ve Bosna'da Sırpların uyguladıkları yöntem farklıdır. Bugün Türkiye'de planlı bir şekilde uygulamaya konulan Gülen Hareketine yönelik soykırımın amacı da diğer soykırımlarla aynı olmakla birlikte yöntemde bazı farklılıklar bulunmaktadır.

Bununla birlikte, şu husus karıştırılmamalıdır: Bugün hukuki olarak kabul edilen tanım da, soykırım sadece bir grubun tamamen katledilmesi değildir. Soykırım konusundaki en önemli otorite olan Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin kuruluş belgesi olan Roma Statüsü'nün 6. maddesinde soykırım ayrıntılı olarak tanımlanmıştır. Bu tanımda “fiziksel olarak kısmen ya da tamamen yok etmek kastıyla, grubu ağır yaşam koşullarına maruz bırakmak” soykırım olarak kabul edilen eylemler arasında sayılmıştır.

Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin kuruluş belgesi olan Roma Statüsü'nün 6. maddesinde soykırım ayrıntılı olarak tanımlanmıştır. Bu tanımda “fiziksel olarak kısmen ya da tamamen yok etmek kastıyla, grubu ağır yaşam koşullarına maruz bırakmak” soykırım olarak kabul edilen eylemler arasında sayılmıştır.

Bu yazının konusuyla sınırlı olarak, örnek vermek gerekirse;

* Planlı bir şekilde eşleri tutuklandığı için kadınların işlerinden atılması, sağlık güvencelerinin ellerinden alınması, yeni bir iş bulmalarının engellenmesi ve fiili olarak çocuklarıyla birlikte açlığa/ölüme mahkûm edilmesi, hatta bundan dolayı çaresizlik psikolojisine girerek onlarca insanın intihar etmesine neden olunması ağır yaşam hakkı ihlalidir ve soykırım suçunun unsurları arasındadır.

* Bir kadının doğum yaptığı doğumhanenin kapısının önünde, doğum sonrası gözaltına almak için polisin bekletilmesi, kadının psikolojisini bozacağından, doğum anında kadının ve çocuğun hayatını tehlikeye sokar. Birçok yerde aynı uygulamanın planlı bir şekilde uygulanması soykırım suçunun unsurları arasında yer alır.

* Doğumdan bir gün sonra kadının, henüz yürüyemediğinden tekerlekli sandalyeye bindirilerek, bebeğinden ayrılması ve gözaltına alınması, annenin ve bebeğin fiziksel ve ruhsal bütünlüğüne zarar verir. Soykırım suçunun unsuru olur.

* Henüz süt veren kadınların, planlı bir organizasyon kapsamında gözaltına alınması ve cezaevine konulması suretiyle bebeklerine süt vermelerinin engellenmesi soykırım suçunun unsurları arasındadır.

* Bebeğine süt vermesi engellenen kadınların, sütün göğüslerine verdiği acıyı azaltmak için, göğüslerindeki sütleri sağarak cezaevinin kanalizasyonuna dökmek zorunda bırakmak, fiziksel ve psikolojik işkencenin bir çeşididir ve bu yönüyle soykırım suçunun unsurları arasındadır.

* Sorunlu bir hamilelik süreci geçirdiği raporlarla sabit olan bir kadının, haksız yere tutuklanarak cezaevine konulması ve cezaevinde düşük yapmasına neden olunması cinayettir ve soykırım suçunun unsurları arasındadır.

* 70 yaşında tekerlekli sandalyede yaşamını sürdüren bir kadını soyut gerekçelerle haksız bir şekilde tutuklamak işkencedir ve soykırım suçunun unsurları arasındadır.

* Soyut gerekçelerle bakıma muhtaç çocukları olan anne ve babaların birlikte tutuklanması, çocukların ortada bırakılması ağır bir insan hakkı ihlalidir ve soykırım suçunun unsurları arasındadır.

* Eşlerinin bulunamaması nedeniyle ve yakanmalarının sağlanması amacıyla kadının gözaltına alınması, açıkça hukuka aykırı olup ağır insan hakkı ihlalidir ve soykırım yargılamalarında ele alınacak konular arasındadır.

SADECE SU YÜZÜNE ÇIKABİLENLER BUNLAR

Yukarıda sayılanlar, Türkiye'de yaşanan soykırım sürecinde kadınlara yönelik gerçekleştirilen eylemler arasında medyaya yansıyanlardan sadece birkaçı. Gülen Hareketine mensup olanlara ya da mensup olduğu iddia edilenlere yapılan muameleler oldukça ağır: Gözaltında ağır fiziksel şiddet, dayaklar, tecavüzler, makata jop sokmalar, tazyikli soğuk su sıkmalar, çıplak halde işkenceler, testisleri sıkmalar, gözaltına alınanın eşine ve çocuklarına tecavüz tehditleri, dağa çıkarıp farklı işkence yöntemlerine maruz kalmalar, toplum önünde aşağılamalar, hakaretler ve daha birçok işkence yöntemleri; işkence sonrası öl-

dürmeler; işyeri, banka hesabı vs. her türlü malvarlığı değerine el koyarak fiili açlığa ve ölüme mahkûm etmeler; yurtdışına çıkışa izin vermeyerek bu soykırım ikliminde yaşamaya ve her an gözaltına alınmaya, işkenceye ve hatta imhaya hazır halde bekletmeler ve daha bir sürü eylemler.

Bunlar sadece, bunca delil karartma çabasına rağmen ortaya çıkanlar üstelik. Her bir konuda bu kısa yazı kapsamında ele alınamayacak kadar çok örnek bulunmaktadır. Türkiye'nin üzerindeki sis perdesi ortadan kalktığında, Gülen Hareketine yönelik uygulanan soykırımın şiddeti çok daha net bir şekilde görülecektir.

O gün bir Şey çok daha belirgindi: Devlet 'kâğıttan kaplan' olduğu için, artık anayasayı alenen çiğneyen, hukuku ayaklar altına alan AKP'yi durdurabilecek bir mekanizma kalmamıştı.

Kâğıttan Kaplan

KEMAL AY

KemalAy@Tr724.com

"Koca bir askeri yıktılar, meğer kâğıttan kaplanmış, biz bunu asker zannedermiŐiz..."

Bu sözleri hatırladınız mı? O zamanlar CHP EskiŐehir Milletvekili olan Anayasa profesörü Süheyl Batum, Zonguldak'taki bir toplantıda sarf etmişti. Ergenekon, Balyoz gibi muvazzaf askerleri de kapsayan yargılamalarda, dönemin Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök'ün 'sessizliğine' vurgu yapıyordu aslında. Ordudan, sürüp giden davalarla ilgili bir tepki bekliyordu. "**Bir iki ihbar mektubuyla insanların evleri aranıyor**" demişti.

Tepki çekeceğini hesaplamadığını itiraf ederek, daha sonra TSK'dan özür diledi. Kimseyi darbeye ağırmadığını açıkladı. Ancak askeri ilgilendiren davalarla ilgili bir 'çıkıŐ' bekliyordu.

Prof. Süheyl Batum, CHP'de siyasete baŐlamadan önce 'ekran yüzüydü'. 2003'le 2010 arasında gazetelerde köşe yazarlığı yapmış, TV'de etkili konuşması ve birikimiyle öne çıkmıŐtı. 2010'da CHP'nin başına geçen Kemal Kılıçdaroğlu, sürpriz bir biçimde Batum'u genel sekreterlik koltuğuna oturtmuştu. Yaklaşık bir ay sürdü bu görevi.

Daha sonra Emine Ülker Tarhan'ın partiden ayrıldığı süreçte, Kılıçdaroğlu ve ekibine bayrak açtığı için CHP'den ihraç edildi Prof. Batum. Dava açtı, kazandı, geri döndü. 2011'de EskiŐehir Milletvekili olarak girdiği Meclis'ten sessiz sedasız ayrıldı ve daha önce rektörlüğünü yürüttüğü BahçeŐehir Üniversitesi'nde ders vermeye koyuldu.

Ne yazık ki, geçen ay, BahçeŐehir Üniversitesi derslerine son verdi Süheyl Hoca'nın. Bazı gazeteler, gerekçenin 'Hayır' kampanyasına katılması olduğunu yazdı. Malumunuz, 'Evet' dersiniz herkes sizi alkıŐlıyor ama eğer 'Hayır' dersiniz iŐinizden gücünüzden oluyorsunuz.

Yazının girişinde alıntıladığım cümleleri söyleyen Süheyl Batum, nihayetinde haklı ıktı. Hatta daha geniş anlamıyla söyleyecek olursak, bütün bir Türk bürokrasisi, yani 'Devlet' denilen Şey, kâğıttan kaplandı.

Yıllar sonra tarihçiler Türkiye'nin bu dönemine bakıp, Recep Tayyip Erdoğan'ın devleti nasıl bu hâle getirdiğini sorguladıklarında, varacakları sonuç muhtemelen bu olacak.

Süheyl Hoca'nın derslerine son verildi. Malumunuz, 'Evet' dersiniz herkes sizi alkıŐlıyor ama eğer 'Hayır' dersiniz iŐinizden gücünüzden oluyorsunuz.

Asker, darbe yapmadığı için değil siyasetin dışında kendi meşruiyeti olan, köklü ve gelenekleri olan bir kuruma dönüşemediği için kâğıttan kaplandı. 27 Mayıs'ta, 12 Mart'ta, 12 Eylül'de, 28 Şubat'ta siyasete doğrudan müdahale eden bir ordunun, meşruiyet sorunu yaşaması normal değil mi sizce de? Ergenekon ve Balyoz davaları görülürken, “**Olur mu yahu, bu ordu tarihinde hiç siyasete müdahale etmiş mi?**” denememişti. Eğer Türk Silahlı Kuvvetleri, hesap verebilir, şeffaf bir yönetime sahip olsa, ‘laiklik’ konusunda absürt açıklamalar yapmasa, sadece göreviyle ilgili konularda ‘işini iyi yapan’ komutanlara sahip olsa, bu kadar kolay olur muydu her şey?

Peki, Anayasa Mahkemesi'nin, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun (HSYK), Danıştay'ın, Sayıştay'ın, Yargıtay'ın, yerel mahkemelerin... Hülâsâ bütün bir yargı sisteminin mütemadiyen skandal kararlar ürettiği bir ülkede, ‘devlet’ kâğıttan kaplan olmasın da ne yapsın? Adalet duygusunun, ufukta belirecek bir kurtarıcıya bağlandığı, bürokratların ‘merkeze göre’ konumlandığı bir ülke burası nihayetinde.

Şimdilerde mesela, yandaş köşe yazarları, 15 Temmuz darbe girişiminde ‘Kemalist generalerin rolü’ üzerinde durmaya başladı. Bugüne kadar bütün bir organizasyonu Cemaat'e yıkmaya gayret etmişlerdi ancak “**Aslında Kemalist subaylar da vardı ama biz size söylemedik**” diyorlar artık. Rivayet o ki, ordudaki Kemalist subaylardan ‘ürküyor’. Bu vesileyle, TSK'da yeni bir ‘budama’ olacağı konuşuluyor.

Bunun üzerine, eski ‘Ergenekon sanığı’, yeni dönemin ‘kumpas mağduru’ birkaç asker, sosyal medyada paylaşımlar yaparak, Kemalist askerlerin 15 Temmuz'a direndiğini savundu. Gören de, Kemalist ideolojiye sahip askerlerin Türkiye’de hiç darbe yapmadığını sanır.

2002’de yanlış iliklemeye başladığımız düğmelerin bugün geldiği yer burası. 28 Şubat’ın mağduriyeti üzerinden ahlakî bir üstünlükle oyuna başlamıştı AKP. Askerler, 1990’larda yargıyı ve medyayı pervasızca kullandığı için, iktidarı denetleyebilecek, çoğunluğun zorbalığı karşısında azınlığın haklarını koruyabilecek bu iki kurum, ilmeği boyunca dolamaktan başka çare bulamadı.

Kâğıttan kaplanlar bir bir yıkılsa da, AKP bu ‘ahlakî üstünlük’ meselesini çok tuttu. Mağduriyetlere sarıldıkça sarıldı.

Bugüne kadar bütün bir organizasyonu Cemaat'e yıkmaya gayret etmişlerdi ancak “Aslında Kemalist subaylar da vardı ama biz size söylemedik” diyorlar artık. Rivayet o ki, ordudaki Kemalist subaylardan ‘ürküyor’. Bu vesileyle, TSK'da yeni bir ‘budama’ olacağı konuşuluyor.

Türk sosyolojisinin babası Şerif Mardin, Cumhuriyet’i temsil eden öğretmenin, imam ve esnaftan müteşekkil ‘mahalle’ye yenildiğini savunmuştu. Mardin’e göre Kemalizm, kendi “iyi, doğru ve güzel”ini (ahlakî üstünlüğünü) üretememiş, Türkiye toplumuna özgürce ve eşit bir biçimde yaşayabilecekleri bir çerçeve sunamamıştı. AKP, bu adaletsizlik dalgasının üstünde yükseldi yıllarca.

Uzun süre Türk bürokrasisinde yer alan hâkim ideoloji, Kemalizm soslu bir devletçilikti. Birkaç sembole saplanıp kalmış ‘devletin bekâsı’ için her şey feda edilebilirdi. 2008’de devrin Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ ile gizlice görüştüğü iddia edilen Anayasa Mahkemesi Başkan Vekili Osman Paksüt, bu gerçeği ‘yüzümüze vurmak’ için, “**Türk milletinin 7 bin yıldır Anadolu’da devlet kurduğunu, devletin de bu bilinçle hareket eden insanlardan oluştuğunu**” söylemişti.

Paksüt’ün inandığı gibi devlet kadrolarında 7 bin yıldır süregelen bir ‘devlet geleneği’ olmadığı, 2013’ten sonra anlaşılabilir.

Ortaya saçılan bütün skandallarına rağmen AKP’nin 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde ‘zevahiiri kurtarabiliyor’ olması, başta ‘devlet’ olmak üzere ülkedeki hemen her kesimi, bir tercihe zorlayacaktı: Ya AKP iktidarının ‘ezip geçme’ (‘Yol ver gidelim, Taksim’i ezelim!’ sloganını hatırlayın) üzerine kurulu yeni düzeniyle ‘iyi geçinilecekti’, ya da bu yöntemlere ‘direnip’ her şeyini kaybetme riskiyle karşı karşıya kalınacaktı.

Bülent Arınç, Aralık 2014’te Meclis’te milletvekili maaşlarıyla ilgili düzenleme yapıldığı sırada, halktan tepki geleceğine dair itirazlar yükselince, “**Ne lafı olacak, üç gün konuşurlar dördüncü gün biter kardeşim**” demişti.

Türkiye’yi özetleyen bir cümle. 2002’den bu yana seçmen, tercihlerini çok az durumda de-

ğıştırdı. 2009'daki yerel seçimlerde AKP'nin oy kaybetmesinin sebebi, 2008 küresel ekonomik krizinin, hani şu 'teğet geçti' denen krizin, etkileydi. 7 Haziran 2015'teki seçmen tavrı, istikrarın kaybediliyor oluşuyla ilgiliydi. 1 Kasım 2015'te, en büyük gündem terör olmuştu.

Ancak bu tavırlar hiçbir zaman 'uzun vadeli ve derinlikli' bir toplumsal hafızaya dayanmıyordu. Zira insanlar özgür bir ortamda, geniş bir zaman diliminde, çeşitli yönleriyle meseleleri tartışacak vasata hiçbir zaman ulaşamadı. Buna uygun bir 'kamusal alan' yoktu. Sivil toplum, bürokrasinin bir uzantısı gibiydi. Devlet içinde süregelen kavgalar, sivil toplum tarafından bir parodi hükümünde oynanıyor ve karara bağlanıyordu adeta.

Baskıyı yeterince arttırdığınızda, insanların tercihlerini de yönlendirmeniz kolaylaşıyordu.

1 Kasım seçimlerinden bir hafta önce İpek Holding'e kayyım atanıp İpek Medya Grubu'na polis baskını yapıldığında, iki şeye güveniliyordu muhtemelen: (1) Basın özgürlüğünün çok önemseneni bir şey olmaması (hafıza), (2) Toplumun yeterince baskı altına alınmış olması (terör).

Bazen, "Geçmişteki hatalarından ötürü Cemaat yalnız kaldı" diyoruz ama aslında İpek Medya'daki direnişe toplumun her kesiminden insan destek vermişti. Mesela, HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş kanala geldi. CHP'li hatta MHP'li vekiller oradaydı. Çeşitli görüşlerden gazeteciler olayı kınadı. Uluslararası basın günlerce haber yaptı. (Hatta denebilir ki, Cumhuriyet gazetesine yapılan baskından daha çok ses getirdi.)

Ama o gün bir şey çok daha belirgindi: Devlet 'kâğıttan kaplan' olduğu için, artık anayasayı alenen çiğneyen, hukuku ayaklar altına alan AKP'yi durdurabilecek bir mekanizma kalmamıştı. Kendisine gerekli olan aritmetik çoğunluğu yakalayabildiği sürece – ki medyayı kontrol altında tutarak bu konuda fazla zorlanmıyordu – her istediğini yapabiliyordu artık iktidar.

AKP'nin karşısında sadece seküler kesim oldukça da, bu aritmetiğin değişme şansı yok. CHP'nin temsil ettiği geniş ulusalcı/Kemalist koalisyonu, HDP'nin Kürtleri ve biraz CHP, biraz da MHP'nin ulaşabildiği 'merkez sağ', en iyimser durumda

Yüzde 40'ın bu noktada yapabileceği şey, 'ahlakî üstünlük' kurabilmek. Böylece 'ortada' olan kitle yer değiştirebilir, yüzde 60'lık sağ bloktaki memnuniyetsizler daha kararlı biçimde 'değişim' için bir araya gelebilir.

(mesela 7 Haziran'da) toplam seçmenin yüzde 40'ına bile ulaşamıyor. (MHP'nin kâhir ekseriyeti AKP'ye hayli yakın.)

Dahası, CHP dindar-laik gerilimini, HDP (PKK bagajıyla) Türk-Kürt ayrışmasını, eski bürokrasiyi temsil eden 'merkez sağ' ise eski devlet-millet uyumsuzluğunu hatırlatıyor.

AKP, kendi tabanına hitap edebilecek en güçlü ve etkili sesi, yani Cemaat kurumlarını tamamen ortadan kaldırarak, bu yüzde 40'ı ise sürekli kendi tabanıyla 'didişir' hâlde tutarak, ilelebet sürebilecek bir iktidarı çoktan tesis etti. Haber alma kaynaklarının nasıl net bir biçimde ayrıştığına iyi bakın.

Kâğıttan kaplanı devirmekle kalmadı, iradesini topluma yönelterek gelecek kuşakları da şekillendirecek bir toplum mühendisliğinin startını verdi. 'Baskı' devletin bütün birimleriyle kurumsallaşırken, toplum sürekli aynı kutuplaşma ekseninde tutulacak ve buradan sonsuz bir iktidar üretilecek. Orta Asya modeli devletçiliğin, biraz Rus agresifliği biraz da Akdeniz ve Latin Amerika popülizmiyle birleştiğini düşünün.

Yüzde 40'ın bu noktada yapabileceği şey, 'ahlakî üstünlük' kurabilmek. Böylece 'ortada' olan kitle yer değiştirebilir, yüzde 60'lık sağ bloktaki memnuniyetsizler daha kararlı biçimde 'değişim' için bir araya gelebilir. Ancak Erdoğan gibi ayrımlara vurgu yaptıkça, çoğulculuk yerine kimlik siyasetini ön plana çıkardıkça, referandumdan 'Hayır' çıksa da, herhangi bir seçimde aritmetiğin fazla değişme şansı yok.

Daha fenası, birbirinin aynadaki yansımasına dönüşen bir iki kutuplu toplum modelinde, AKP olmasa, başka bir iktidar yine aynı devletçiliği, aynı ideolojik körlüğü sürdürecektir. (Tabi AKP'nin kendine has seviyesizliğini göz ardı edemeyiz.)

Nerede N'Golo Kanté, orada başarı

EFE YİĞİT

EfeYigit@Tr724.com

Premier Lig'de 2016-17 sezonunu başlama-sından birkaç gün önce İngiliz futbolunun efsane golcüsü Gary Lineker, BBC ekranlarında Leicester City'nin tarihi şampiyonluğuna atıfta bulunup, 'Şampiyonluğu Kante getirdi. Ranieri'nin sistemi Kante olmadan hayata geçemezdi. Leicester City'nin şampiyonluğunda 3 önemli isimden en az Kante'nin adı zikrediliyor ama bence bu oyuncuya haksızlık ediliyor' demişti. Lineker, 40 milyon Euro bedelle Chelsea'ye satılan N'Golo Kante'nin yokluğunun büyük olacağını açıklarken, adeta yaşanacakları görür gibiydi. Leicester City, düşme potasında yer bulurken, Kante'li Chelsea adım adım şampiyonluğa ilerliyordu. 1,69 metre boyunda 68 kg ağırlığında 'küçük adam' aslında 'büyük bir dev' olduğunu herkese göstermişti.

Leicester City, şampiyonluğu getiren isimler olarak görülen Riyad Mahrez ve Jamie Vardy'yi elinde tutarken, N'Golo Kante'yi 40 milyon Euro karşılığında Chelsea'ya sattı. Leicester City'de sadece bir sezon top koşturan Kante, bitmek tükenmez bilmez bir enerjiye sahipti. 90 dakika durmadan koşan Kante için Claudio Ranieri, 'Sanırım ekstra pili var! Antrenmanlarda bile durmadan koşuyor. Biraz dur koşma diyordum. 'Yes boss, okay' diyor 10 saniye sonra tekrar koşmaya başlıyordu' demişti. Chelsea'den takım arkadaşı Eden Hazard ise, Kante'yi anlatırken ilginç cümleler kuruyor: 'Bir bakıyorum sağ kanatta, bir bakıyorum sol kanatta acaba takımda ikiz Kante mi var diye düşünmeden edemiyorum.'

FRANSIZ FUTBOLUNUN İÇİNDE BÜYÜDÜ

Futbolun 'yeni Makelele'si' Kante, 29 Mart 1991'de Paris'in göçmenlerin çoğunlukta banliyösünde doğdu. Ailesi Mali asıllıydı. Oldukça kalabalık bir ailede gözlerini dünyaya açmıştı, 4 abisi, 4 ablası vardı. Kante her yerde futbol oynuyordu; okulda, sokakta. 10 yaşında JS Suresnes takımıyla gerçek anlamında futbola başlayan Kante, 100 çocuğun katıldığı seçmelerdeki daha ilk antrenmanda herkesin dikkatini çeker. Ne süper tekniği ne de güçlü bir fiziği vardır ama bitmeyen bir enerjiyle, hiç durmadan koşar da koşar. Tıpkı bugün olduğu gibi.

18 yaşına kadar Suresnes'te forma giyen Kante, Frank Ribery'nin eski kulübü olan Boulogne ile anlaşarak, futbol hayatında yeni bir sayfa açar. Boulogne'nin 6. Lig'de oynayan yedek takımında kendine yer bulan Kante, ilerleyen haftalarda gösterdiği performansıyla kulübün 2. Lig'de mücadele eden takımında yer bulur. Takımda yer

bulur ancak sezon Boulogne için kötü geçer ve 3. Lig'e düşer. Ancak Kante, 2. Lig'de mücadele eden Caen takımının dikkatini çeker. 2013'te Caen'e transfer olan Kante, gösterdiği performansla takımın Ligue 1'e çıkmasında önemli rol oynar. Defansif orta saha olarak rakiplerine geçit vermeyen Kante, defansif özelliğe ofansif becerisini de ekler. Caen'de top koşturduğu 2 sezon boyunca sarı kart cezası olmadığı tüm maçlar dışında ilk 11'de sahaya çıkar ve hemen hemen her maçta 90 dakika sahada kalır.

RAKIPTEN TOP ÇALMA USTASI

Ağustos 2015'te 8 milyon bonservis ücreti karşılığında Leicester City'ye gelen Kante, Premier Lig'in sıradan takımıyla 4 yıllık kontrat imzalar. Sıradan takım Leicester City, sıradışı bir performans ortaya koyarken, bu başarıda görünmez kahraman N'Golo Kante'dir. Adeta çift kişilik bir performans ortaya koyar. Rakip ataklarını durdurmada set görevi yapan. Rakipten top çalmanda sadece Premier Lig'in değil Avrupa'nın en iyi 5 liginde ilk sırada yer alır.

Sezonu Leicester City şampiyon tamamlarken, Kante için Arsenal, Manchester United ve Chelsea transfer etmek için sıraya girmişti. M. United menajeri Jose Mourinho, Kante'yi ikna etmek için telefon açar ancak Kante 'Ya Leicester City'de kalırım, ya da Chelsea'ye giderim' diyerek, M. United defterini kapatır. Chelsea'yi tercih etmesinin gerekçesi ise basitti: 'İlk teklifi Chelsea yaptı.'

HOCA ONUN İÇİN SİSTEMİ DEĞİŞTİRDİ

Leicester City'deki performansını Chelsea'de devam ettiren Kante, Conte'nin değişmezleri arasında. Öyle ki, İtalyan teknik adam, Kante için 4-1-4-1 olarak belirlediği oyun sistemini 3-4-3 formatına değiştirir. Böylece Kante, Chelsea'da daha rahat oynadığını ifade ediyor. Sebebini, 'Leicester City'de topla oynama oranımız düşük olduğu için daha çok topu kapmak için koşardım, Chelsea'da ise top hakimiyeti bizde olduğu için daha çok topu kullanmak için koşuyorum' şeklinde açıklıyor. Paslarında yüzde 88 isabet kaydeden Kante, bu sezon 27 lig maçının 26'sında ilk 11'de sahaya çıkıp, 90 dakika ter döktü. Kaçırıldığı tek maçta ise kart cezası olduğu için tribünde oturdu.

Kante, Chelsea ile şampiyonluk sevinci yaşarsa, Premier Lig tarihine geçecek. Premier Lig'de ilk kez bir oyuncu art arda iki farklı takımda şampiyonluk yaşamış olacak. Milli takım tercihini Fransa'dan yana kullanan Kante, 13 kez milli formayı giydi.

Kante, Conte'nin değişmezleri arasında. Öyle ki, İtalyan teknik adam, Kante için 4-1-4-1 olarak belirlediği oyun sistemini 3-4-3 formatına değiştirdi.

KARACİĞERİNİZDEN GELEN SİNYALLERİ DİKKATE ALIN

İştah ve kilo kaybı, karın ağrısı, şişlik, bulantı, kusma, baş dönmesi, bayılma, bacak ve ayaklarda uyuşma gibi belirtiler karaciğer yetmezliğinin habercisi olabilir. Bunun yanında akraba evliliği yapmışsanız, alkol bağımlıysanız ve kötü besleniyorsanız ciddi risk altındasınız demektir.

Karaciğerin insan yaşamında doğrudan etkili olduğuna dikkat çeken uzmanlar, bu önemli organınızın fonksiyonlarını şöyle sıralıyor : Karaciğeriniz, kolesterol, yağlar ve pıhtılaşma faktörleri gibi önemli yapıtaşlarını sentezlemek, yağların emilimi için gerekli olan safrayı üreterek sindirim sistemine salgılamak, ortaya çıkan birçok kimyasal madde ve ilaçtan vücudu temizlemek, enfeksiyonlara karşı savaşta bağışıklık sistemini düzenlemek ve kan şekeri düzeyini ayarlamak gibi hayati fonksiyonları bulunmaktadır. Bu fonksiyonlardaki aksama yaşam kalitenizi düşürecektir. Hepatit B, C ve D virüs enfeksiyonları, alkol bağımlılığı, kötü beslenme, ağır yaralanma vakalarında karaciğer ünitelerinin zarar görmesi alınan ilaçların yan etkisi gibi nedenlerle, kişide karaciğer yetmezliği meydana gelebilir.

Karaciğer yetmezliğinin erken teşhis edilmeyip, ileri safhalara ulaştığı zaman hastalar için tek alternatif nakil olmaktır. Bu yüzden pek çok hastalıkta olduğu gibi karaciğer yetmezliğinde de erken teşhis çok önemli.

Karaciğerin kendini yenileyebilme ve büyüme kapasitesi nakillerde başarı oranını yükseltmektedir. Ülkemizde yılda bin 200 civarında hastaya karaciğer nakli yapılıyor. Hayat kurtaran bu operasyonların önündeki en büyük engel organ bağıışı. Karaciğer nakli, beyin ölümü gerçekleşmiş kişilerden veya hastanın akrabalarından bağış yoluyla yapılabilir.

BAĞIŞIKLIĞINIZI ZENCEFİL İLE GÜÇLENDİRİN

Zencefil, ısıtıcı ve yatıştırıcı özellikleriyle sindirim sistemi rahatsızlıklarında etkili oluyor. Kan dolaşımını uyan zencefil, aynı zamanda iltihap giderici özelliğe sahip. Taze veya kurutulmuş olarak tüketilebilir. Taze zencefil acıdır, bağışıklık sistemini güçlendirir. Aklınızda bulunsun, ısıtıcı özelliği kuruyken daha yoğundur.

KÜNYE

Genel Yayın Yönetmeni

Selim GÜNDÜZ | SelimGunduz@Tr724.com

Haber Direktörü

Sefer CAN | SeferCan@Tr724.com

Yayın Koordinatörü

Ali Mirza YAZAR | AliMirza@Tr724.com

Yazışleri Müdürü

Erman YALAZ (Web) | ErmanYalaz@Tr724.com

Kemal AY (e-gazete) | KemalAy@Tr724.com

Tasarım

Alper UYANIK | AlperUyanik@Tr724.com

Zülfikar ALİ | ZulfikarAli@Tr724.com

Sosyal Medya Editörü

Ömer Özdemir | OmerOzdemir@Tr724.com

İmtiyaz Sahibi Temsilcisi ve Hukuk Danışmanı

Mehmet YILDIZ | MehmetYildiz@Tr724.com

Reklam |

info@Tr724.com

E-gazete | Egazete@Tr724.com